

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 6 frt — kr.
Negyedévre 1 > 50 >
Helyben azaz norvica:
Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, október 6.

A királyi trónbeszéd.

(—a.) A már régóta haldokló országgyűlést tegnap trónbeszéddel zárta be az apostoli király. A most már berekesztett parlamenti ciklus működése ismeretes mindnyájunk előtt. Ezt az ötödfél évet bizony a legjobb akarattal sem lehet a termékeny parlamenti ciklusok közé sorozni. Az a beszéd is, melyet az ünnepélyes bezárás alkalmából a tanácsadói információja nyomán elmondott a király, kevés alkotásról adhat számot.

A királyi trónbeszédnek azonban, mely bezárta az 1892—96-iki országgyűlést, tagadhatatlanul sok olyan része van, mely hálás fogadtatásra fog találni az ország minden részében s élénk visszhangot lel Szent-István birodalma lakóinak szívében.

Jól esett hallanunk a királyi ajkáról köszönetet azért a ragaszkodásért és szeretetért, melyet a nemzet a millenniumi örömnapi alkalmával mutatott koronás uralkodója iránt. Kötelesség ez a ragaszkodás, kedves kötelesség, de a kötelesség teljesítéseért jól esik az elismerés a legfelsőbb helyről.

A millenniumi emlékművek felsorolásánál kétségkívül legfontosabb a *Vaskapu szabályozásának felemítése*. Ő Felsége ezzel helyrehozta a hibát, melyet kor-

mánya az ünnepségek rendezésénél elkövetett. A megnyitás alkalmával u. i. nem domborodott ki eléggé az a körülmény, hogy nem az Osztrák-magyar-monarchia, hanem Magyarország építette ezt az epochális művet, mely örökké dicsősége lesz a magyar névnek és géniusznak. Bánffy Apponyi interpellációja után sem tudott kielégítő választ adni.

Köszönet érte a magyar királynak, hogy most már van elégtételünk a mellőzésért, a kormány érthetetlen botlásáért. Országvilágnak hirdeti az alkotmányos király maga, hogy e nagy művet Magyarország létesítette s a magyar férfiak dicsőségét fogja az mindenha hirdetni.

Hasonló kijelentést szerettünk volna hallani a romániai fogadtatásról is, hogy ott ő Felségét, mint magyar királyt s nem mint osztrák császárt fogadták. A kormány úgy látszik feleslegesnek tartotta ezt, pedig az ország népe hálával fogadta volna.

Örömmel fogja hallani a királyi trónbeszédből benn az országban és a külföldön a békének minden őszinte barátja, hogy ez időszerint még nincs mit tartanunk a béke megzavarásától. A keleti kérdés — úgy látszik — még nem kerül a karddal való megoldás elé.

Az egyházpolitikai reformokról, a me-

lyek pedig az elmúlt ötéves ciklus javarészt igénybe vették, mindössze annyit mond a trónbeszéd, hogy azok »nagyfontosságú alkotások voltak« és hosszabbban foglalkozik az ipari és gyári alkalmazottak baleset elleni védelméről szóló törvénnyel, meg a máramarosszigeti vasut kiépítésével, mint a közkereseti társaság világra szóló (?) alkotásával, — a polgári házasságjoggal. S a királyi beszédben ez alkotások eme kirivó mellőzése, ezekre a reformokra nézve a lehető legfrappansabb és lesújtóbb kritika.

A bezárt országgyűlés alkotásainak listája nem valami hosszú. De hát erről ő Felsége éppen nem tehet. Az a három kormány, mely az elmúlt ötödfél év alatt intézte az ország dolgait, egyformán felelős érte, hogy nem tudták sikeresebben foglalkoztatni a t. Házat, mely évenként több, mint másfél milliójába kerül az országnak. Szapáry szerencsétlenül járt a közigazgatás államosítására irányuló kísérletével, utódai pedig annyira elmerültek az áldatlan egyházpolitikába, hogy valamire való alkotásra alig maradt idejük. Így meg kell elégednie a királyi trónbeszédnek azzal, hogy a közigazgatási bíróság feállításáról hozott törvényt magasztalja nagy vívmány gyanánt. A Bánffy kormány úgy látszik posztóját akarta megerősíteni azzal, hogy az egyházpoliti-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyónás.

Írta: KISS REZSŐ.

A beteg hörögve forgolódik ágyában. — A falon függő Isten ember fenséges arca biztatón néz reá. Mintha mondaná: »ne csüggedj, de bizzál, a megtérőknek, megbánóknak megbocsát az én atyám!«

Ágnes oda fordítja tekintetét a kép felé s ájtatosan imádkozik. — Telik az idő. Testi fájdalma szünetel, de azért megint csak nyugtalan. Zaklatott a lelke. —

Az ágy előtt egy szegény öreg asszony térdepel s imádkozik és vigasztalja a beteget. —

— Mari néni, nagyon oda vagyok . . . meghalok, a testem fájdalmát csak szünteti az orvosság, de a lelkem iszonyuan szenved . . . hívasson papot, hadd gyónjak meg, talán nyugodtabban halok meg . . .

— Ne gondold a legrosszabbra, Ágnes, bizzál az árvák atyjában, ő megsegít, imádkozz hozzá és bánjad meg bűneidet!

E bözben a beteg elaludt. — Mari néni, az Ágnes nagynénje felkelt a térdeplésből. — Hosszan nézte Ágnes, azután sirva borult le a szegényes vityilló rozszant asztalára.

— Hej Ágnes, szegény Ágnes, miért is volt olyan igaz érzés a te szívedben!? — Annak a koldusa vagy! Isten bizony — pedig nem vagy rossz!

Azután rendezkedett, a szobában. Mikor dolgát elvégezte, kiment a házból. A paphoz ment. Hívta Ágneshez, gyónatni. Mikor Ágnes felbredt, ott ült a pap az ágya előtt.

Ágnes a pap kezében tartott feszületet megcsókolta, azután elaló hangon mondotta: nagy az én bűnöim, gyónni akarok, hallgason, meg szent atyám! — Borzasztóan szenvedek, a lelkem kínoz . . .

A pap 30 vagy 32 éves lehetett, egy pár hete, hogy a faluba került plebánosnak, de már is megszerették komolyságáért és becsületes jó szívéért. — A szegény, ha hozzá fordult, nem rázta le magáról, de volt hozzá jó, biztató szava és segített is rajta tettel is.

Az ember egyforma volt előtte: úr és paraszt egyaránt.

Megesett a szíve a szegényen. Ágnes is részvétellel nézte és pedig hosszan . . . hosszan . . . Azután szóra nyílt ajka.

— Bizzál az Istenben! Legyen előtted példa a Golgota; . . . Tárd fel lelkedet, hallgatlak s kérem nevedben az eget Urát.

Ágnes orvosságot vett magához. Azután egy kis erőt kapott — és gyónni kezdett.

— A Tisza mentén nőtem fel. — Mikor serdülő lány lettem, azt mondták, a falu szépe vagyok. Járt utánam a faluhan minden legény. Büszke volt, aki tánczoltatott velem. — Tüzet fogott a szívem. Szerelmes lett belém egy legény, Daru Sándor. Kicséréltem vele a szíveimet. — Nagy volt a boldogságom. Még akkor éltek a szegény édes szüleim. Bele egyeztek a szerelmünkbe. — Egy évig szerettük már egy-

mást, amikor egy nap kitűztük az eskető napját is, ahhoz a naphoz egy hétre. — Végtelen öröm lakott a lelkemben, mert nagyon, szerettem Sándort. Hej! bár ne szerettem volna olyan nagyon, hej! bár ne hittem volna minden szavának . . . Az eskető előtt két nappal eljött Sándor. Akkor nem volt piros az arca az édes boldogságtól, nem vett az ölébe, meg sem csókolt . . . Oh mintha látnám most is komor nézését. . . Most is úgy fáj . . .

Ágnes elhallgatott és könnyei sűrűn peregtek halotthalovány arczán végig.

A pap merően nézett rá, fájón, szánóan. Azután folytatta Ágnes:

— Ágnes te — azt mondta Sándor — azért jöttem, hogy megmondjam, hogy te nem lehetsz az én asszonyom. Látnod, te is szegény vagy, én is az vagyok . . . ha összekerülünk, csak koldusok leszünk, jobb lesz hát ha kétfelé megy az utunk, azután meg az apám is azt mondja, hogy . . . Tovább is beszélt Sándor, de én nem értettem a szavát. Mint akit a lélek elhagyott, úgy estem le a lőczára. Borzasztó volt az az érzés . . .

Abba maradt a szerelmünk, csakugyan Sándor nem sokára egy más leánnyal — ment esketőre, engem hát végképen elhagyott, megcsalt . . . A gazdag Kincses Zsófi lett az asszonya. Fájtn nagyon, hogy azt az édes hajlék, amit szerelme ültetett a szívembe, kitepte, de még más is borzasztóan égette, kínozta lelkemet. — Ha szabad vagyok magammal, beleugrom a kutba, vagy elvesztem másképpen magamat, mert mit ért már nekem az élet, hiszen olyan voltam, mint száradó fa . . . de azt se te-

kai reformokat, nagy fontosságú törvényeknek jelenteti ki a korona által. Bizonyára felhasználják majd a liberális jelöltek és kortesek.

Őszintén sajnáljuk, hogy oly szerföltött rövid a mezőgazdasági valódi alkotások sorozata. A fillokszérea elleni védekezésre és a majorsági zsellérek védelmére szorítkozik a valamire való agrár reformok összes sorozata; kénytelen volt bevenni a kormány az »alkotások« közé még a mezőgazdasági statistikát is. A többiek csak ígérte a kormány, beváltani már nem volt ideje. Pedig nem ártott volna. Akkor nem lépne most az anélkül is rendkívül heves választási küzdelembe a legeslegujabb párt, az »agrár-párt«.

Természetesnek találjuk, hogy a trónbeszéd a bezárt országgyűlésnek csak alkotásait említi, — hiányairól pedig hallgat. Majd ennél hosszabb lesz a lajstrom, melyen az ellenzéki pártok fogják ezeket a hiányokat felsorolni s melylyel kezökben indulnak a legvehemensebbnek ígérkező választási küzdelembe.

Az országgyűlés berekesztése.

Az országgyűlés berekesztése nagy ünnepességgel folyt le. Már az első délelőtti órákban felvonult a katonaság dob- és zeneszó mellett Budavárába és míg a 69. gyalogezred egy százada a Szent-György tértől a Palotáig állott sorfalat, addig a 23. gyalogezred egy zászlóalja jobb szárnyán az ezred zenéjével a Palota-téren állott fel arccal a nagyteremnek. Mindkét ház tagjai már 10 órakor kezdtek a várba felhajtatni. Pár perczel 11 óra előtt megjelent ő Felsége a nagyteremben a szokásos kísérettel, melynek tagjai voltak:

V a s z a r y Kolos hercegprímás, Bánffy Dezső báró miniszterelnök, F e j é r v á r y báró honvédelmi miniszter, J o s i p o v i c h, P e r c z e l, L u k á c s, D á n i e l, W l a s s i c s, E r d é l y, J ó s i k a báró és D a r á n y i, gróf

S z a p á r y Géza magyar királyi főudvarmester a pálczával, E r d ő d y István gróf főlovászmester egyenesen feltartva a meztelen királyi kardot s jobbról mellette a keresztet vivő püspök. Ő Felségét oldalt s mögötte kísérték A n d r á s s y Aladár gróf, magyar királyi főkamrás, P á l f f y Andor gróf magyar királyi testőrkapitány, P a a r gróf lov. tábornok, ő Felsége főhadsegéde. Ebben a perczben a sorfalat képező katonaság és a várórság tiszteltgett és a 23. ezred zenekara a néphimnuszot játszotta.

Az országgyűlés mindkét házának tagjai meg-megújuló lelkes éljenzéssel fogadták a király ő Felségét, ki a teremben az új trónszékhez lépett, a mely csak a tegnapi napon hozatott fel a kiállítási történelmi csoport renaissance épületéből a várba, leült, feltette kalpagját, kísérete pedig a kijelölt állásokat foglalta el a trón oldalán.

Erre a király ő Felsége az egybegyűlt országgyűléshez a következő beszédet intézte:

*Tisztelt Urak, Főrendek és Képviselek!
Kedvelt Hiveink!*

A magyar nemzet történetében nevezetes időpontot jelző országgyűlés ér véget, melynek tartama alatt kedvelt Magyarországnak állami fennállásának ezredik évi fordulóját ünnepele.

Még élénk emlékezetünkben vannak s mindig feledhetlenek lesznek előttünk a jelen évben lefolyt lélekemelő ünnepélyek.

Midőn újból hálát adunk az isteni Gondviselésnek, mely megélnünk engedte, hogy kedvelt Magyarországnak ezer évi fennállásának ünnepét, a béke áldásait élvezve megülhettük, fogadják Önök is még egyszer az irányunkban tanusított *hű ragaszkodásukért és szeretetükért forró köszönetünket.*

A honalapítás emlékére Önök számos közhasznú és közművelődési alkotást létesítettek s emlékműveket állítottak; különösen meg kell azonban emlékeznünk egy nagy horderejű nemzetközi jelentőségű békeműről, mely bevezetésének időpontjánál fogva szintén kapcsolatban áll a honalapítás ünneplésével.

Csak néhány napja, hogy visszatértünk az aldunai Vaskapu-csatorna meg-

nyitásának ünnepélyéről, mely szabályozási munkát a berlini szerződésben monarchiáknak adott megbízatás alapján *Magyarország* teljesítette. A román király és a szerb király ő Felségeik, valamint a berlini szerződést aláírt hatalmak képviselői, ugyszintén a birodalmi tanácsban képviselt királyságaink és országaink küldöttei tanui voltak azon *fényes sikernek*, melyet e szabályozási mű létesítésénél *az emberi elme és tetterő* a természet által állított hajózási akadályok legyőzésében aratott s mely *mindenható hirdetője lesz magyar szakfűriak dicsőségének.*

Ez alkalmat örömmel felhasználtuk arra, hogy ő Felségét a román királyt, saját fővárosában meglátogassuk s ezzel is megerősítsük a köztünk már régóta fennálló szívélyes baráti jó viszonyt.

Hálás érzelmekkel emlékezünk meg azon szívélyes és fényes fogadtatásról, melyben ez utunkon Romániában ugy ő Felsége a román király s Fenséges családja, mint Románia összes lakossága által részesítettünk.

Általában örömmel tudatjuk Önökkel, hogy valamennyi hatalmassággal a legjobb barátságos viszonyban állunk, a mi azon biztos reményre jogosít, hogy a béke ezentul sem fog megzavartatni.

Midőn a jelen országgyűlést 1892-ik év elején megnyitottuk, a közigazgatás újjászervezését jelöltük ki egyik legfontosabb feladatának. az időközben kifejlődött viszonyok azonban kormányunk és az országgyűlés tevékenységét más irányba terelték.

A jelen országgyűlés idejének legnagyobb részét a felmerült *egyházpolitikai kérdések* rendezése vette igénybe. E téren nagyfontosságú törvények alkottattak a házassági jogról, a gyermekek vallásáról, az állami anyakönyvekről, az izraelita vallásról és a vallás szabad gyakorlatáról.

De ha a közigazgatás újjászervezése-

hettem: félttem az Istentől. Bünt nem akartam elkövetni...

Gyalázatba borított a szívem, óh miért is hallgattam rá. — Egy este megszöktem otthonról. El sem bucsuzhattam az édes szüleimtől. ... Fáj nekik is az én sorsom ugy is, nem akartam hát a fájalmukat tetézni azzal, hogy megmondjam nekik, hogy nem csak szerelmem egéről hullott le a csillagom, de becsületemet is elvesztettem... Messze mentem kis falunktól. Cseléd lettem. Mikor a kis fiam megszületett és keresni nem tudtam, egy könyörületes asszony tartott, míg egy kis erőhöz kaptam. Azután mentem megint, magam sem tudtam hova... világba... Már akkor nem élt sem az apám, sem az anyám, a kolera vitte el őket. A legeslegárvább lettem... A temetésükre sem mentem el, visszatartott a szégyen. Mit mondtak volna a faluban!? Mivé lett a szép Tarka Ágnes... Óh pedig de húzott a szívem sokszor haza, hogy csak még egyszer megcsókolhassam az édes szüleim kezeit, hogy bocsánatukat kérhessem... Még sem mentem el még a temetésükre sem... Ez is nyomja a lelkemet! — A gyermekemet aztán odaadtam tartásba egy vén asszonynak, én meg cselédkedtem. De nem birtam a dolgot csak két hónapig. Összetörte a testemet az a kő, ami ott nyomta a lelkemet. ... Én Istenem! Mi lesz belőlem!? Sirt bennem a lélek, nem magamért, de a magzatoméért, hogy nem bírom tartani, nevelni. Egy hónapig még hitelbe tartották a gyermekemet, de mikor aztán nem tudtam érette az 5 frtot megfizetni, kitétte a kapuba a kis magzatomat az a lelketlen asszony. Hiába kértem, könyörögtem,

hogy ne hagyja elveszni... ápolja, majd ha az Isten megsegít, hogy erőt ad, visszafizetem. Nem volt mit tennem. Semmi segítségem nem volt. Kétségbe estem. Cseléd nem lehettem, mert a dolgot nem birtam, magam is nagy beteg voltam. Kis holmimból már csak egy nagy fejre valókendőm volt meg. Eladtam 50 krajczárért. Vettem egy kis ételt és tejet fiamnak, mert én nem tudtam szoptatni s mentem kifelé a városból. Csak ugy vitt a lábam... Hogy hova megyek, nem tudtam. — Egy napig mentem már, mikor elfogyott az ételmem mind s a kis fiam keservesen sirt. Tejet akart az ártatlan... Óh, ha van égető, lelket tépő kin, azt én éreztem. A gyermekemet nem tudtam táplálni. Annak voltam kitéve, hogy a karjaim között hal meg... Iszonyu érzés... Leültem az országuton egy árok mellé. Lehuzott a fáradtság, a fájdalom. Csücsüsgtettem, altatgattam a magzatomat. Az csak egyre sirt. Minden jajgatása a szívembe szurt. Szerettem nagyon... Egy gondolat villant meg a fejemben. Elmegyek Sándorhoz, odaadom neki a kis fiut, hogy nevelje fel, ne hagyja elveszni... én meg majd csak nyugodtabban halok meg. De pir futotta el az arcomat. A szégyen pirja. Ha eldobott magától, én nem mehetek hozzá... Elveszek tehát kis fiammal együtt. Sokáig tűnődtem. Eszembe jutott, hogy a jószívű emberekre bízom a kis fiamat. Kiteszem az országuttra. Ott sokan járnak. Valaki ráakad, aztán szánalmából felneveli az ártatlan szenvedő kis porontyot, hogy áldja is meg az Isten a jó tetteért... Fáj megválni a kis fiamtól, de ugy tettem, amint gondoltam. Kitétem az utra... még

egyszer bepólyáztam, megcsókoltam, elsíratam s elmentem arról a helyről, Mentem... mentem már egy puskalövésnyire, de vissza vitt a szívem. Oda borultam a magzatomra. Aludt... Boldog volt... Azután végkép elmentem. — Sok sok idő mult el azóta, 33 év... Egy pár hét múlva, mikor erőt kaptam, elmentem abba a faluba, amelyiknek a határába, kitétem a fiamat... Vissza akartam venni. Késő volt. Nem leltem sehoh. Senki sem tudott róla. Majd megölt a halálos félelem, hogy hátha vajami vadállat megette... Kerestem mindig mindenütt. Bolyongás lett az életem. Kergetett a lelkiismeret... Ebbe a faluba is csak ugy vetett az utam véletlenül... Ez az én bűnöm, szent atyám...

— Nagy bűn... nagy bűn, tördelte a pap.
— Imádozzék érettem atyám az Istenhez... bűneimet megbántam... Tartson a lelkemért szent misét... ezt óhajtja a lelkem... A pap a földre térdelt.

— Adja ide a feszületet, hadd csókoljam meg. Megcsókolta a feszületet. A pap pedig az Ágnes kezét...

— Meg van a bűnöd bocsátva, mondá zokogva a pap s átölelte a beteget, csókokkal borítá arcát s könyeivel öntöze

— Anyám! fiad megbocsát neked...

— Fiam! édes fiam!

A beteg felült egy perczre, aztán lehanyatlott. Görcsösen megfogta a pap kezét... beszélt, de szavát nem lehetett érteni...

Más nap egy szegény öreg nőt temetett a falu plébánosa. Az imádsága sirássá vált. Az anyját temette.

nek nagy munkája nem is volt foganatba vehető, a közigazgatás javítása érdekében mégis egy nevezetes lépés történt. Megalkottatott a *közigazgatási bíróságról* szóló fontos törvény s kormányunknak gondja lesz rá, hogy az a kitűzött időben, a jövő év elején valósággal életbe lépjen.

Nevezetes lépések történtek az igazságszolgáltatás fokozatos javítása érdekében is, a sommás eljárásról, a fizetési meghagyásokról, az örökösödési eljárásról s a bünvádi perrendtartásról szóló törvények meghozatala által.

A közoktatás terén a közművelődési különféle intézmények fejlesztésén s a népiskoláknak fokozatos szaporításán kívül főleg a tanítók anyagi helyzetének javítására volt a törvényhozás gondoskodása irányozva.

Számos üdvös intézkedés történt a *közigazgatási és közlekedési*, valamint a *földmívelési* érdekek ápolása és fejlesztése céljából.

Több állammal, nevezetesen a velünk szomszédos Oroszországgal, Romániával és Szerbiával kereskedelmi viszonyaink szerződésekké rendeztettek és állandósítottak; törvényrel szabályoztattak a tálmányi szabadalmakra vonatkozó jogviszonyok s a védjegyek oltalmáról szóló 1890. II. t. cz. czélszerűen módosított és kiegészített; üdvös törvény alkottatott az ipari és gyári alkalmazotaknak baleset elleni védelméről s külön iparfelügyelők felállításáról.

Élénk tevékenység uralkodott a helyi érdekeket szolgáló vasutak építése terén, de több oly vasúti vonal kiépítése is biztosított, melyek újabb kapcsolásokat fognak létesíteni keleti irányban a szomszéd Románia vasúti hálózatával s befejeztetett a mármaros-szigeti vasút építése. Az épült új vasutak s a tengeri szabad hajózást üzö magyar kereskedelmi hajóknak s ilyenek építésének állami segítségével és kedvezményekben való részvételéről hozott törvények, valamint a magyar folyam- és tenger-hajózási vállalat létesítése, hajózási forgalmunknak és kereskedelmünknek lendületet fognak adni.

A székesfőváros forgalmi szükségletének kielégítésére két új *közúti dunai hidnak* építése határozott el, melyeknek egyike már el is készült s személyes jelenlétünkben átadódott a forgalomnak,

Az ország *mezőgazdaságát* az utóbbi években sok csapás érte, de a bajoknak orvoslása, az ország gazdasági állapotának javítása és előmozdítása érdekében sok hasznos és nagy horderővel bíró intézkedés is tétetett. Törvények alkottattak a szarvasmarha tenyésztés országos emelésére szolgáló alapról, a ragadós tüdőlob kiirtásáról, a mezőgazdasági statisztikai adatok összeírásáról, a mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának, valamint a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmáról, a telepítésről, a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről s a phylloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról. A felső Duna szabályozásának tíz évi nagy munkája befejezéséhez érven, megtörténtek a lépések arra nézve, hogy a közép Dunán is a szabályozási munkálatok nagyobb mérv-

ben foganatba vétessenek, nemkülönben biztosított a Tiszaszabályozás egységes keresztülvitele is. Szívünkben kívánjuk és reméljük, hogy ezen törvényes intézkedések is közrehasználnak arra, hogy nehéz viszonyok közt levő mezőgazdaságunkon segítve legyen,

Pénzügyi téren ezen országgyűlés folyamán nagy horderejű kezdeményező lépés történt a valutarendezés foganatba vételére. A mű még teljesen befejezve nincsen, mert a siker biztosítása óvatos előhaladást parancsol, de minden előkészület megtörtént, hogy a készpénzfizetés felvétele elől az akadályok elhárítsanak.

Habár az említett alkotások s az ország kulturális, közgazdasági és forgalmi viszonyainak javítása és emelése érdekében tett intézkedések nagy mértékben emelték az ország kiadásait, a véderő fokozatos fejlesztése évenként nagyobb összegeket igényel s az állami tisztviselők illetményeinek szabályozásáról s a megyei törvényhatóságok állami javadalmazásának felemeléséről alkotott törvény folytán újabb állandó teher hárult az államra; megnyugvásunkra szolgál, hogy az ország anyagi ereje a megszorított megterhelést elbirta s az államháztartásban sikerült a helyreállított egyensúlyt változatlanul fentartani,

Tisztelt Urak! Főrendek és Képviselők!

Egy nagy fontosságú feladat várt volna még Önökre: tárgyalni azon egyezményeket, melyek az Uralkodásunk alatt álló többi királyok és országokkal fennálló vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabítása s egyéb gazdasági kérdések rendezése végett létesítendő, s megállapítani ama királyságok és országok törvényhozásukat egyetértőleg további 10 évre azt az arányt, a melyben a magyar korona országai az 1867. XII. t. cikkben közösnek elismert állami ügyek terheire hozzájárulnak. Azonban figyelembe vettük, hogy a *jelen országgyűlés megbízatásának lejártáig nem rendelkezik már annyi idővel*, a mennyi szükség volna ily nagy horderejű előterjesztésnek kellő nyugalommal és *higgadt megfontolással való tárgyalására*, kivált a midőn előbb még a jövő évi állami költségvetés megállapításáról is gondoskodnia kellene.

Ezért kormányunknak az 1848: IV. és az 1867: X-ik törvénycikkekre alapított előterjesztésére, az 1892. évi február hó 18-ára összehívott országgyűlés korábbi felosztatását határozott el, hogy a mielőbb összehívandó új országgyűlésnek az említett nagyfontosságú ügyek rendezésére mentül hosszabb idő álljon rendelkezésére.

Hazafias működésükért és buzgó fáradozásaikért köszönetünket kifejezve, fogadják és vigyék küldöiknek őszinte királyi üdvözlétünket.

Ezzel a jelen országgyűlést berekesztettnek nyilváníttuk.

A trónbeszéd egyes kitételeit szintén élénk éljenzéssel fogadták, a leglelkesebben pedig azokat, a melyekben a király mindjárt a trónbeszéd elején, az ezredéves ünnepélyekről, s kivált a magyar szakképzés dicsőségét hirdető Vaskapu-szabályozásról emlékezett meg. Nagy tetszéssel fogadták a romániai utra vonatkozó részt is és azon reménynek kifejezését, hogy a béke ezentul sem fog megzavartatni. A trón-

beszéd végén újra fölhangzott a lelkes éljenzés, a mely a királyt belső termeibe kísérte.

Fél tizenkettőkor már visszafelé robogtak a lánczidon az első kocsik, a melyek láttára az uton ismét nagy közönség gyűlt egybe.

Október 6.

Borongós őszi idő van, hullanak a fák kiélt, sápadt levelei, éppen úgy, mint negyvenhétével ezelőtt!

Ugy látszik, a nagy természetnek is van szíve, mely tud örülni, érezni, sajogni, fájni, csak úgy, mint az egyes embernek, nemzetnek; és mivel gyásznapja van ma a magyarnak, gyásznapja a millenniumi ünnepek mámorában uszó nemzetnek, vele borong, könnyezik ő is. . . .

S nem ok nélkül!

Ma van 47. évfordulója annak, hogy a magyar szabadságharcz tizenhárom hőst, a kik a titáni harcban az oroszánrészt vitték, a kiknek hazaszeretete csodát művelt és e csodát elképedve szemlélte a félvilág, az önmagáról megfeledkezett abszolutizmus kezére játszotta a kislelkűség, álnokság és hazaárulás.

És a kik babért érdemeltek volna, a gyalázat fájára, az akasztófára jutottak.

Tábor helyett a véres Golgothára! De miként az Istenné lett ember Golgothája, úgy e tizenhárom hősnak szenvedéshelye is Táborra változott. Mert azóta az aradi sánczoknak az a része, a hol a nemzeti katasztrófa ez epilógusa lejátszódott, szent a magyar előtt; szentebb, mint a haza szentelt földje bárhol másutt!

Azok pedig, a kik megmutatták, hogy úgy kell szeretni a hazát, hogyha az kívánja, életünket is odaadjuk, csak ő éljen és viragozzék, szentjei és vértanui lettek a nemzetnek, mert nemesek a vallásnak, a hazának is vannak szentjei!

Ezeknek a szellemóriásoknak emlékét most az ezeréves évforduló alkalmából országra szóló ünnepélylyel kellett volna megülni, odakellett volna nemzeti zarándoklatban lelkiileg vinni az egész nemzetet, hogy ezeknél a szent síroknál tanuljon igaz hazaszeretetet a századvégi kozmopolita eszmék csábos hatása alatt álló honfiai lélek.

Igen, ha a szabadelvűség nem volna egyértelmű a szolgálékűséggel!

Városunkban is évről-évre lohad a buzgalom, a melylyel az aradi vértanuk halálának ez évfordulóját megszoktuk ülni. A templomi rekviem is csak úgy magától rendeződik.

Ugy látszik egy-két évés ez a nemzeti nagy évforduló is csak úgy fog tovatűnni mellettünk, mint az ideges napi munka többi hétköznapjai.

Hiába az emberek s a nemzetek gyorsan felejtene. Feledik azt, a mi pedig felejtetlen!

A nagyváradi jogakadémia polgársága tegye le azt a koszorút, a melyet e szent vértanuk sirjára vittek, Nagyvárad minden polgára, a haza minden igaz fia nevében oda és sugja meg a sirban szendergő hősöknek, hogy örüljenek, mert eszméik győzelmeskedtek, megvan a magyar nemzet, él az ezeréves haza, s a multakra fátyol borult! ○

*

Az aradi gyásznapok 47-dik évfordulója alkalmából ma d. e. 10 órakor a tizenhárom magyar vértanú lelkinyugalmáért az o l a s z i i róm. kath. plébánia templomban ünnepélyes gyászistenisztelet lesz, a melyet D e n e s János cz. kanonok tart fényes segédlettel. A rekviemen a függetlenségi és 48-as kör, az agg honvédek testülete, a jogakadémiai polgárság,

az iparosegylet és a munkás betegsegelyző-egylet testületileg vesz részt.

A nagyváradi főreáliskola »Arany János« önképzőkörre szintén rendez gyászünnepélyt az aradi vértanuk emlékére, október hó 6-án, ma délelőtt 10 órakor a főreáliskola nagytermében, melyre az érdeklődő hazafias közönséget meghívja a kör elnöksége. A gyászünnepély műsora a következő: 1. Hymnus, éneklé az ifjúsági énekkar. 2. Ünnepi megnyitó, tartja: Dr. Türr Lajos tanárelnök. 3. Világos után, irta: Klein A. VII. o. t., szavalja: Markovics S. VIII. o. t. 4. Szónoki beszéd, tartja: Mann A. VII. o. t. 5. Előre! Tóth Kálmántól, szavalja: Klein A. VIII. o. t. 6. Emlékezés október 6-ról, irta és felolvassa: Klein O. VIII. o. t. 7. Szózat, éneklé az ifjúsági énekkar.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3-5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.

Oktober 6. Az aradi vértanuk gyászemlékünnepélye.
7. A Csányi György elleni sajtótárgyalás.
8. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
9. Spielmann hangversenye a Sasban.
12. Szüret a nagyváradi hegyen.
18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* **Magyarok Nagyasszonyának ünnepe.** A pápa Ószentsége az ország primásának kérelmére elrendelte, hogy az október hó 2-ik vasárnapja Magyarországon a bold. Szűznek, mint a magyarok Nagyasszonyának tiszteletére legyen mindenkor szentelve. A bold. Szűz emez új ünnepét, melynek engedélyezésében a pápa a magyarok iránt tanúsított szeretetének újabb jelét adta, a jövő vasárnap nagy fényvel fogják országzszerzte a katolikusok megülni.

* **A szépülő székesegyház.** Tegnap reggel kezdtek Rimanóczy Kálmán építész emberei a nagy munkába, melynek célja a székesegyház szentélyének 60 cz.-mrel való fölemelése. Az így fölemelt szentélybe jó majd a remek karrarai fehér márvány oltár, melynek alkotó művésze Tóth István, a Szent László és Szaniszló szobrok megteremtője. Tegnap felszaggatták a pompás kőlapokat, melyek a szentély talaját borítják s melyek vastag vakolatrétegbe voltak retek, szabatos, szolid munkával beágyalva. A mint halljuk, alig egy hónap múlva rendben lesz a szentély s így a karácsonyi szent ünnepeket már az új magas szentélyben ünnepelhetjük meg, még pedig annál buzgóbban, mert a hajóból most már, még ha tele is lesz a templom, megláthatjuk a fölemelt szép oltár mellett a szent funkciókat. Még jobban örvendhetünk annak, hogy a *bibornok-püspök* aranymiséjének alkalmából fehér márvány oltárt kap székesegyházunk, melynek nyolcz mellékoltára már eddig is márványból, még pedig pompás színes vaskóhi márványból épült, s így a templom, melynek ragyogó színhangulata s harmónikus áhitatgerjesztő összenyomása még a megboldogult kényes izlésű Ipolyi Arnold püspököt is elragadta, — dacára kissé hideg stíljének, — most már nemcsak egészben, de részleteiben is méltó díszre lesz Szent-László megyéjének. Az Oltáriszentséget természetesen bevitték a káptalani kápolnába, amint hogy az istenitisztelet ünnepélyessége ez idő alatt szintén csorbát fog szenvedni, melyért azonban a jövő kétségkívül bő kárpótlást nyújt.

* **Uj nemes.** Ó Felsőge *Kreybig* Károly nyugállományú czimzetes altábornagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet a »madari« előnévvel díjmentesen adományozta. A kinevezést a hivatalos lap tegnapi száma hozta.

* **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Kozma* Mária okleveles tanítónőt a *vaskóhi* állami népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

* **A szabadelvű párt ülése.** A nagyváradi szabadelvű párt *Hlatky* Endre elnöklete alatt tegnapi délután öt órakor a »Széchenyi« szalodában ülést tartott, melyen számosan jelen-

tek meg. Az ülés elhatározta, hogy a bekövetkezendő képviselőválasztásokra a pártot szervezni fogja s e célból *vasárnapon* a »Feketesas« szalóda nagytermébe pártgyűlést hív egybe. A képviselőre egyhangulag *Tisza* Kálmánt jelölik, s nagyszámu küldöttséget küldtek ki felkérni Tiszát a jelöltség elfogadására. E küldöttség a vasárnapi pártgyűlésen fog küldetéséről beszámolni. Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

* **Millenniumi alapítvány.** *Kaszory* János nagyikindai lakos a magyar állam ezeréves fennállása alkalmából a *nagyikindai rom. kath.* népiskola azon nem magyar anyanyelvű tanítók jutalmazására, kik a magyar nyelv megtanulásában legjobb előmenetelt tesznek, 1000 frtos alapítványt tett. A miniszter e hazafias czélú áldozatkészségért, köszönetét fejezte ki az alapítónak.

* **Külön kiadásunk.** A nagyváradi »Kath. kör impozáns millenniumi ünnepélye alkalmából« tegnapi, hétfői a kora délelőtti órákban külön kiadásban jelent meg a »Tiszántúl«, melyben az ünnepély részletes leírását, a budapesti *Ferencz József* hid megnyitását és táviratokat közöltünk. A külön kiadást helybeli előfizetők részére szétküldöttük, míg a vidéki előfizetőknek a mai számhoz mellékelve küldjük.

* **Lukáts Gyula jelöltsége.** Lukáts Gyulának nem nagy reménye van, hogy Nagyszalon-tán újból megválaszszák. Ez okból más helyeken próbál mandatumhoz jutni. Mint értesülünk Monoron felléptették képviselő-jelöltnék.

* **A nagyváradi vízmű leírása.** Kolozsvár város polgármestere átiratot intézett Nagyszalon város tanácsához, a melyben kéri a vízvezetékre vonatkozó adatokat, a vállalkozóval kötött szerződés feltételeit, valamint az alapszabályokra vonatkozó adatokat. A kérelemnek annál könnyebben megfelelhet a város, mert egy vaskos kötetben megjelent Nagyszalon vízművének leírása. Kolozsvárott a vízművet megnagyobbitani, esetleg egy új vízgyűjtő-telepet akarnak létesíteni, ezért kéri a vízvezetékre vonatkozó adatokat.

* **10 éves találkozó.** Ezelőtt 10 évvel a kezdet-kezdetén levő Városligetnek még kevés jóakarója volt, 1886. október 2-án egy jórészt ifjakból álló csoport lelkészedett a Városligetet s kitérték célul a szép hely emelését, fejlesztését. Kedélyes vigadozás közt megegyezésre jutottak, hogy minden 10 évben okt. 2-án találkozzára jönnék össze a városligetben. Tegnapelőtt ünnepelték a találkozót *Karger* Sándor szép vendéglőjében. A társaságból jelen voltak: *Rátkay* József, *Ajtay* Gyula, *Láposy* Lajos, *Vass* István, *Fráter* Géza, *Kiss* Mihály; *Fábián* Dezső szalontai kereskedő kimentette magát, *Börcsök* Gusztáv nem adott hírt; ezenkívül öt ifju meghalt. Jó ételek és italok mellett felelevenítették a régi idöket, mikor még nagyon fiatalok voltak. A kedélyes társaság éjfélig mulatott együtt. Elhatározták, hogy elhunyt társaik sírját megkoszorúzzák.

* **Testvéri szeretet.** Bandi alatt beszakadt a jég, örszeázva és ordítva jött haza. Apja haragosan rákiált:

— Azonnal lefekszel; most nem bántalak, hznem majd ha átmelegedtél, alaposan ellátlak.

Tíz perez múlva Bandi öcsese, a kis Laczika, a ki élénk figyelemmel kísérte a dolgokat, bemegy apjához és így szól:

— Papa, megszáradt már a Bandi!

* **Az iparos tanonciskolai bizottság ülése.** Az ipartanodai-bizottság tegnapi délután ülést tartott a városházán. Ez alkalommal megbeszélétek a tanfelügyelő és az iparos tanonciskolai bizottság közt felmerült vitás ügyet, amelyből kifolyólag *Ragány* János elnök állásáról leköszönt. Remélhető azonban, hogy a nézeteltérést sikerül mielőbb megoldani. Az ülésen jelen voltak: *Ragány* János, a leköszönt elnök, dr. *Várady* Zsigmond, *Bertsey* György, *Láng* József, *Diósy* Soma, *Kékus* Vidor, *Andriská* Károly, *Sztarill* János, *Kovalik* János, *Oó* Mihály, *Mészáros* József, *Weisz* Károly, *Kovács* Ferencz, *Tarsoly* Ferencz, *Nagy* Lajos. A bizottság nem fogadta el az elnök leköszönését, hanem felkérte az elnöki tisztt további viselésére. A lemondás alapjául szolgáló ügy a következő: A bizottság az iparos tanonciskolákhoz az

igazgató és szakrajztanító állást egyesíteni és állandósítani akarta, s mellé még egy állandó segédrajztanítói állást szervezni. Az iskolaidény bekövetkeztével a bizottság elnöke, a közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján a szükséges tanerőket alkalmazta. A kir. tanfelügyelő azonban ezt nem hagyta jóvá. A bizottság abban állapodott meg, hogy tekintettel a már megkezdett tanévre, felkéri a kir. tanfelügyelőt, miként a bizottsági elnök intézkedéseit hagyja jóvá. Közelebb ismét tartanak ülést.

* **Elhunyt városi tisztviselő.** Nagyszalon város tisztikarának egyik szorgalmas tagja: *Driva* Ödön fogalmazó tegnapi reggel, hosszas betegeskedés után elhunyt. Tisztviselő társai koszorut helyeznek koporsójára s testületileg vesznek részt a ma délután végbemenő temetésen. A családi gyászjelentése a következő: Számos rokonok mély fájdalommal tudatják *Driva* Ödön Nagyszalon városi fogalmazónak, f. hó 5-én reggel életének 53-ik évében hosszúságú szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 6-án d. u. 3 órakor fognak a görög keleti egyház szertartása szerint *Szt.-János-utca* Ujvári házbani lakásáról az újvárosi görög temetőbe örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességetekre az elhunyt rokonai, barátai és kartársai tisztelettel meghívotnak. Nagyszalon, 1896. október hó 5. Béke poraira!

* **Tűz.** Tegnap Demjén Pántye Tilinkó-utcai házában az istálló kigyuladt. Azonban mielőtt e veszedelmes elem még jobban elhárapódzott volna, sikerült azt a lakóknak s a tűz láttára egybesereglett nagy néptömegnek elfojtani. A tűz gondatlanságból keletkezett s a rendőrség vizsgálatot indított.

* **Véres verekedés egy korezmában.** Óriási verekedést rögtönzött tegnap délben két besorozott legény. Az egyik borsi, a másik bősörményi illetőségű. A Neumann-féle nagypiac-téri korezmában mulattak, azonban, mert a korezmáros későn hozta a bort, egyik legény, *Nagy* Lajos, az asztalra ütött. Ekkor aztán a szóváltásból valóságos harc keletkezett. Székeket, biéskákat ragadtak a jelenlevők. A verekedésből *husz sebesült* került ki, kik be lettek kölsérve a rendőrséghez, hol aztán előadták a dolgot keletkezését elejétől a végéig. Persze mindenki hibás volt, csak aki beszélt, az tartotta magát ártatlannak. Több tanut is kihallgattak az ügyre vonatkozólag. A verekedők közt volt egy öreg ember is, ki három ember helyett szurkálózott egy garasos biéskával.

* **Kis hirdetés.** Egy német lapban olvastuk a következőket: »Vasárnap, e hó 20-án, míg az operától lakásomig mentem, a feleségem elveszett. A nő nyulánk termetű, 27 éves, kék szemű, szöke, selyempuha gesztenyeszin hajjal. Mivel rövidlátó, gyakran megtörténik, hogy azon hiedelemben, hogy én vagyok mellette, más karjára fűzi magát és hibáját csak későn veszi észre. A becsületes megtaláló, ha haza nem hozza, jutalmat kap, ha haza hozza, főbe lövöm.

* **A munka áldozata.** Nagy szerencsétlenség történt a Fekete-Körös javítás alatt lévő vasúti hidjánál. A hidnak pilléreit erősítő hatalmas terméskövekkel s a dolgozó munkások toló kocsi horuják a hidra a nagy köveket, felszedeti pallói közt dobálván le a mederbe a szükséges építő anyagot a kocsikról. *Paulik* Mihály csabai napszamos is ilyen kőszállítással foglalkozott s midőn a hidon megállva felét ledobálta a tehernek, véletlenül a kocsis teherrel megrakott részére talált állani. Ennek következtében a pályakocsi felbillent s a szegény munkás az üres sinkzón át a kövekkel együtt lezuhant a mély mederbe. Óriási zuzódásokat szenvedett derekán, karján és lábszárain s hordágyon hozták be a megyei kózkórházba, hol most súlyos betegen fekszik. Felgyógyulásához kevés a remény.

* **Felborított biciklista.** Ismét egy lövéseni epizód. *Papp* Gyulát érte az a különös szerencse, hogy a 23. számú kellem és szeszudalapotban leledző konflis, a nevezett kölesönként biciklijére utazott. Ugy történt ez a fura história, hogy *Papp* Gyula szép eszedesen biciklizett hazafelé. A fenti konflis ügető lépésekben hajszolta utána elkeseredett pegazussát s talán a szesz hatása alatt, kacsaringós irányban lépten nyomon

a biciklista után hajtott és sikerült is öt nemesak utólrni, hanem felborítani is. A bicikli összeroncsolva került ki e kedélyes komfortáblis kocsija alól és Papp is könnyen megsérült. Most aztán didereg a kijózanodott egylovas, mert szándékos tettéért a rendőrséggel is számolni valója lesz.

* **Jön a czirkusz.** A szintársulat még alig távozott el Nagyváradról, megérkeznek a téli látványosságok. A német zenger-truppok jodlirozó gigerlizei és „hölgyei”-től talán csak megemlénti Nagyváradot a rendőrőrkapitány s inkább más látnivalóknak engedi meg a bemutatását. Kossuth-utca végén már assák a czirkusz oszlopainak a gödröket s nem sokára kész lesz a hatalmas épület. Előbb hat hétig Vulpi társulata játszik, aztán a hirneves Richter A. társulata tart előadásokat. A 75 tagból és balett-ből álló társulatnak 54 lova, 1 elefántja is van. Richter társulata jelenleg Magyar-Óváron tartózkodik.

* **Rendőri hírek.** *Ellopott lószerszámok.* Borbély Sándor székelyhídi lakos egy kolozvári utczai szállodába szállt, honnét míg a szomszédba járt, lovairól a szerszámokat ismeretlen tettesek ellopták. A károsult jelentést tett a rendőrségnél, hol megindították a tettes kinyomozását. — *Garázdálkodó őrmester.* Sz. J. honvéd őrmester, régen híres verekedő természetéről. Tegnap ismét bepanaszolták a rendőrségnél, hogy lakójától a tárgyat el tulajdonította és még magánlaksértést követett el. Sz. J. nek a rendőrségen kívül, a katonai parancsnoksággal is meg fog gyűlni a baja. — *Elgázolások.* A 62. számú kocsi tegnap a kispiacon egy nőt elgázolt, ki több helyen sebeült. — Vasárnap Kutasi Dávid könyvkereskedő előtt, Reiner Ferenczné szegény özvegyasszonyt a 91. számú bérkocsi elgázolt. Reinerné fején és oldalán könyvedén megsebesült. Ez esete felhívjuk a rendőrség figyelmét.

Felhívás előfizetésre.

E. évi október hó 1-től a „Tiszántúl” politikai napilapra új előfizetést nyitotunk.

A „Tiszántúl” zászlójára a katolikus s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: *Isten, király, haza!*

A „Tiszántúl” az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket is minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. **A szerkesztőség.**

Biharvármegye közügyei.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg rendes havi ülését, melyen jelen voltak: dr. Beöthy László elnöke alatt: Szunyogh Péter alispán, Papp János, Tóth Dezső, Ferdényi Kálmán, dr. Popovits György, Sipos Orbán, Faust Elek, dr. Bulyovszky József, Láncai Tóbiás, id. Gálbori Sámuel, Balázsházy Bertalan, Ertsey Géza, Hegyesi Márton, Örley Kálmán, Radnay Farkas és alispáni előadóként: Lovassy Andor, Baranyi András, Keszthelyi Zoltán és Balogh Elemér.

Alispáni jelentés.

E szerint szeptember hónapban volt 11 tiszta, 10 felhős és 9 esős nap. A hőmérsék maximumát 14-én + 27°C-al, minimumát pedig 19-én + 8°C-al érte el. Az átlagos hő 15° volt.

Uralkodó kórként valamennyi járásban az emésztési és légzési bajok fordultak elő, kedvező lefolyással.

A közegészségügy elég kedvező volt, mint augusztusban. A hevenyfertőző kórok közül a ronsoló toroklob 5 községben fordult elő 14 esetben, egy halálózással.

Kanyaró egy községben 2 esetben.

Vörheny 3 járás 4 községében fordult elő 34 betegséggel és 7 halálózással.

Hőkhurut 2 járás 4 községében 70 esetben 1 halálózással.

Vérhas egy községben lépett fel, beteg volt 3, meggyógyultak.

Orvosrendőri boncsolás 3 öngyilkos, 2 kül-erőszak és egy hirtelen elhalt hulláján ejtetett meg.

Törvényszéki boncsolás 8 volt.

A kir. tanfelügyelő jelentése.

E szerint az ezredéves fennállás emlékére felállított iskolák három kivételével teljesen felvannak szerelve, a tanítói állások betöltve s működésüket már ez évben megfogják kezdeni.

A kir. ügyész jelentése.

A törvényszék fogházában szeptember hónapban letartóztatva volt 305 férfi és 48 nő. A hó végén letartóztatva maradt 207 férfi és 23 nő. A rabkórházban ápolgatott 13, halálózás nem volt, ápolás alatt maradt 8.

A munkakeresmény 102 frt 93 $\frac{1}{2}$ kr volt.

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

E szerint a f. évi augusztus hóba nbelefolyt:

egyenes adó címén . . .	280,888 frt 30 kr.
hadmentesség címén . . .	1956 frt 01 kr.
jogilleték és díjak címén . . .	37.057 frt 03 kr.
fogyasztási és ital adók címén . . .	186.323 frt 61 $\frac{1}{3}$
bélyegjövődék címén . . .	19.917 frt 16 kr.
dohány jövődék címén . . .	95.679 frt 46 kr.
határvám címén . . .	10.603 frt 84 kr.

Ideiglenes házadó mentesség 2 esetben adott meg szept. hóban. Ezután a hivatal kebelében előfordult, személyeket illető eseményekről emlékezik meg a jelentés s így Maróczy János nyugdíjazásáról és Jakab Károly s Varga Sándor magasabb fizetési osztályba való előléptetéséről.

Miniszteri leiratok.

Ezután néhány jelentéktelen miniszteri leiratot olvastak fel, melyek a rájuk vonatkozó véleményezéssel együtt, egyhangulag tudomásul vétettek.

Folyó ügyek.

Végül néhány kisebb ügyek elintézésére tértek át, melyek után pont tizenkét órakerelőnk Dr. Beöthy László az ülést be-rekesztette.

Nagyvárad város közügyei.

A városi tanácsból.

Nagyvárad város tanácsa tegnap délelőtt ülést tartott, a melyben a csütörtöki közgyűlés tárgyait készítették elő.

A városi munkálatok és a különféle szükségletek szállításának biztosítására nézve megtartott árverés eredményét nagyrésztben akként terjesztik a közgyűlés elé, a mint az árverelő küldöttség javasolta. Egyes tételekre nézve azonban más véleményben van a tanács.

A hirdetési táblákra nézve egyik vállalkozó ajánlatát sem javasolja elfogadásra a tanács, hanem új árlejtés kiírását proponálja. A hirdetési táblák meghatározására nézve a határozatot a városi tanács fenn magának.

A kőműves és ács munkákra nézve a küldöttség Guttman József ajánlatát javasolta elfogadásra. Ince Lajos azonban pótajánlatot adott be. A tanács a két ajánlatot minden javaslat nélkül a közgyűlés eldöntése elé terjeszti, de kéri, hogy a kőműves és ácsmunka egy vállalkozóra bízassék,

A Zöldfa épülete alatt levő 1. és 5. számú bolthelyiségekre nézve az eddigi ajánlatok elutasítása mellett új árverés megtartását javasolja a tanács.

Dr. Berkovits Ferencz törvényhatósági tag indítványt adott be a törvényhatósághoz, hogy az árvaház, lelencház és a gyermek-kórház céljaira 4% pótdátot vessen ki a város. A tanács az illető szakbizottság véleményéhez képest az indítvány mellőzését javasolja a közgyűlésnek.

A kövezetvám-alap 1897. évi költségvetését a pénzügyi szakbizottság egész terjedelmében elfogadta, azonban Busch Dávid főmérnök egy beadványban, melyet ismertettünk, egyes tételekre észrevételeket tesz és azok megváltoztatását véleményezi. A tanács beható eszmecsere után az eredeti költségvetést egész terjedelmében elfogadásra ajánlja.

Öngyilkos czipészlegény.

— Saját tudósítónktól. —

Megrázó tragédia játszódott le tegnap Nagyváradon.

Egy szerencsétlen czipészlegény emelt fegyvert tulajdon élete ellen s mint már oly hártalan sok tragédiának, ugy ennek is a szerelem volt az oka.

A történet lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Kásy Sándor temető-utcza czipészlegény már évek óta szerelmi viszonyt folytatott egy rábéli leánnyal. Gyakran kijárt hozzá s öröm volt nézni a józan életű mesterlegényt, ki oly boldog volt, hogy bárki megirigyelhette volna.

Mesterei is mind szerették, a legutóbbi is könyes szemekkel panaszolta el a tragédiát.

Az utóbbi időben a nevezett leány kezdett elhidegedni a czipészlegény iránt, sőt az utóbbi időben teljesen mellőzni kezdte. Más legényekkel sokkal szivesebben beszélgetett, sőt már hire járt, hogy jegyet akar váltani egy gazdag legénynyel.

Ez annyira elkésztette Kásy Sándort hogy dolgozni sem tudott. Buskomorságba esett s többször példálózott, hogy kioltja életét. Környezete nem vette komolyan e czélzásokat, bár látták, hogy ez állapot nem fog jóra vezetni.

Tegnap aztán a csordultig telt szívet egy szürke ólom golyóval akarta elnémitani Kásy, ugy találták meg a temető-utcza lakásán véreben fetrengve.

A megrémült lakók azonnal orvost hívtak. Rövid idő múlva meg is jelent Dr. Baróthy Ákos, ki a halál torkában levő legényt az első orvosi segélyben részesítette.

Beszállították a biharmegyei kórházba s jelentést tettek egyidejűleg ez esetről a rendőrségnek is.

A tragédia hősenek életben maradásához nincs remény s lehetséges, hogy mire e sorok az olvasók elé jutnak, már elérte czélját s nincs az élők között.

I R O D A L O M

— **Kath. szertartásu temetési zsebkönyvem II.** kiadása legközelebb elhagyandja a sajtót. A ft. papság-, kántortanítók-, dalárdisták s a falusi nép számára van szánva. A nép ezáltal együtt énekelhet a kántorral, mi oly szép, lélekemelő. 10 példány után 3 ingyen példánnyal szolgál. Tanítójelöltek 16 krért kaphatják. Előnye: zsebbe tehető, olcsó, ment a sok fölösleges énektől. 26 kr. előleges beküldése után bérmentve lesz megküldve. Tisztelettel Nagyvárad, 1896. okt. 5. Nagy Béla, kir. tanfelügyelőségi tollnok.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei tankerületi tanító-testület évnegyedes gyűlését, J á n o s h á z i János alelnök vezetése mellett tartotta meg 60 tag jelenlétében. A tagok számát igen szépen növelték az új állami iskolák tanítói. Tudomásul vették az elmaradt tagok igazolását, továbbá két tanítótestület által az ezredéves közgyűlésre küldött meghívást. H u b e r Paula községi tanítónő a budapesti kiállítás tanúságairól jelent. Részletesen ismertette a tanító testület igen sok tagja által szintén látott tanügyi kiválóságokat, részletesebben felsorolva, egyes városokban alkalmazott női kézimunka osztályok szerinti felosztását. A szakismerettel összeállított jelentést jegyzőkönyvi köszönettel jutalmazta a közgyűlés. Másodsorban M á r t o n f f y Zoltán nváradai községi tanító, mint szintén a kiállításra küldött tag olvasta fel jelentését, hosszas bevezetésül átmenve Magyarország jelentősebb eseményein, mikor a tanítók legkisebb évi fizetése — hatszáz forint volt. Kettőzött figyelemmel hallgatták a tanítók e felolvasását, hogy a gyors olvasás miatt valamit el ne szalasszanak. A munkásságért jegyzőkönyvi köszönetet mondott a gyűlés. Dr. Tóth Mihály, mint harmadik kiküldött tag, a jövő gyűlésen, az általa jónak tartott taneszközöket fogja bemutatni, mint a melyeket beszerezve hazahozott. J á n o s h á z i elnök az új tagok névsorát olvasta fel, kiknek a tagok sorába felvételét a gyűlés éljenzéssel vette tudomásul. Az élesdi kör jegyzőkönyve olvastatván fel, a kör működését megszüntetve, a központi gyűlésen óhajtanak annál inkább résztvenni, mert ezentul a tanítók utiköltsége és napidijban részesülnek. Jegyzőkönyvük a központi választmánynak fog kiadatni. A jelenlevők névsora a kir. tanfelügyelőségnek fog megküldetni. A testület elnöke, mint a tanügyi kongresszusra küldött tag jelentését a jövő gyűlésre halasztotta.

A Népművelési Egyesület ülése. A Biharmegyei népművelési egyesület választmánya tegnap délután, S z u n y o g h Péter egy. elnök elnöklété alatt gyűlésezett. Jelen voltak: Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Auspitz Adolf, János-házy János, Rész Mihály és dr. Tóth Mihály.

Sipos Orbán jelentését, mely szerint a szűnő idő folyamán 200-nál több tanítóból álló csoportot vezetett fel a kiállításra, kik közül 18 részesült kisebb-nagyobb segélyben az egyesület részéről és egyéb forrásokból, továbbá, hogy az év folyamán a megyében a vallás- és közoktatásügyi miniszter 20 állami iskolát állított fel (?) örömmel vette a választmány tudomásul.

V a d a y József iskolaszéki jegyzőnek az egylet tagjai sorába való jelentkezését örömmel fogadta.

Egy kitűnő etőkészültségű árva leánya segélyezésére, hogy tanulmányait folytathassa, korábbi határozat alapján 15 forintot kiutalványozott.

B a r b u c z Aurél széplaki g. kel. tanító segélyiránti kérvényét, minthogy nevezett tanító fizetése az állam által a törvényszerinti minimális összegre felemeltetett, és ily célra kellő alappal sem rendelkezik, egyszerűen tudomásul vette.

A tanszer-segélyért beérkezett kérvények elintézését, minthogy a költségelirányzatban e czimen szereplő összeg már felhasználott, függőben hagyta.

A Budapest-Rákosi közművelődési egyesület zászlószentelési ünnepélyére szóló meghívóját tudomásul vevén, a szegbeverésre nevezett egyesület elnöksége hivatott fel.

SZINHÁZ.

Játékrend a magy. kir. operaházban 1896. október 5-től október 11-ig. Hétfőn okt. 5-én Aida. Kedden, okt. 6-án Hamlet. Szerdán, okt. 7-én A házi tücsök. Csütörtökön, okt. 8-án Alár.

Pénteken, okt. 9-én Nincs előadás. Szombaton, okt. 10-én Lammermoori Lucia. Vasárnap, okt. 11-én A házi tücsök.

S P O R T.

Nagyváradai üggető és lóversenyek.

— Második nap. —

Fokozott érdeklődéssel folytatták vasárnap a lóversenyeket. Még nagyváradai lóversenyen soha annyi intelligens publikum nem volt, mint vasárnap. A város hölgyeinek a legdiszesebb serege nézte végig érdeklődéssel az egyes futamokat. Volt aztán óriási számú közönség a »korláton kívül« abból az osztályból is, kiket leginkább a »mezei gazdák versenye« vonzott ki a nagy távolságra. Volt is szörnyűködés, mikor »Vida Tógyert« a tiszteres nyertest lefőzték. A szegénypirja költözött az elsősegről leszorított atyafi arczára. De hiába! Pókossodik a ló, kihull a csikófoga s fiatal vér itt is leszorítja a gátról az öreget.

Mulatságos verseny volt s mindenütt feszült érdeklődéssel lesté az eredményt. Különösen a Mannsberg és Kiss Ernő fogatai hozták be szépen a hosszú pályát.

A verseny lefolyásáról tudósítónk a következőket írja.

I. Aláírási díj. Handicap kétfogatu verseny, melyre a következők neveztek: Csanády J., Kiss E., ifj. Tisza K. és b. Mannsberg E. II. ifj. Tisza K., Dobozy K., Beöthy P., Szentgyörgyi M. és Klobusitzky N. Tot. 2:25:7.

1-sőnek bejött ifj. Tisza Kálmán, díj 1000 korona.

2-sődiknek bejött Dobozy Kálmán, díj 400 korona.

3-diknak bejött Klobusitzky T., díj 200 korona.

II-ik. Mezei gazdák versenye.

I. díjat vitte Tóth János »Csillagja« (120 ft) Szent-Jánosról.

II-ik díjat Vid a Tógyer Nagyváradról.

III-ik díjat özv. Szabó Istvánné Biharról.

III-ik. Félvér akadémia verseny.

Neveztek: B. Szentkereszty P., Horthy J., Beöthy P., gr. Zichy K., Hatfaludy G. és Pallay L.

1-sőnek: Pallay Lajos, díj 800 korona.

2-diknak: Horthy István, díj 200 korona.

Tot.: 2:45:10.

IV. Asszonyok díja. Neveztek: Csanády G., B. Mannsberg és Szentgyörgyi M.

1-sőnek b. Mannsberg Ernő, díj 400 korona.

2-iknek Szentgyörgyi Miklós, díj 300 korona.

V. Harald akadémia verseny. Neveztek: Báró Podmaniczky E., Waclawiczek R., Hoffmann L. (2-vel) és Herz Ottó.

1. Waclawiczek Rudolf, díj 3000 korona.

2. Br. Podmaniczky, díj 600 kor.

3. Hoffmann Lipót, díj 400 kor.

Totalizátor 2:45:10.

VI. Gátverseny. Neveztek: D. Szentkereszty, Waclawiczek, Horthy, Bogáti Bogáthy J., Urbán I., P. S Szövetség és Hoffmann L.

1. Urbán István, díj 1000 kor.

2. B. Szentkereszty Pál, díj (fele tét.)

VII. Vigaszverseny. Neveztek: Csanády G., Kiss E., Dobozy K., Szentgyörgyi M. és Klobusitzky Géza.

1. Kiss Ernő, díj 700 korona.

2. Klobusitzky Géza, díj 300 korona.

2. Szentgyörgyi M., díj 200 kor.

VIII. A garás lovakereseny. Neveztek: B. Rottenthal Béla, Szunyogh Szaboles, Szunyogh Zoltán, ifj. Markovics Károly és Örley Kálmán.

1. Szunyogh Szaboles 800 kor.

2. Szunyogh Zoltán 200 kor.

Igazságszolgáltatás.

Öt rendbeli lopás. Stern Bernát, Csarnóházán Grünvald Lőrinczné szobájából az ékszerket, Piskin a Barcsai-féle szállodában a söntést feltörte és abból több értékes holmit, Hunyadmegyében egy vasuti ór szekrényét fel-

törve néhány forintot kilopott. Még két esetben követett el lopást »nemzetközi sipista«, de csak hármát lehetett rábizonyítani s ezért a törvényszék két és fél évi börtönre ítélte. Tíz hónap a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vétetett.

Szándékos emberölés kísérletével volt vádolva Steiner Ignác, ki egy pálinkát hozó embert a falu végén meglesett és rálőtt. Azonban a törvényszék csak súlyos testisértésnek minősítette a bűntényt és Steiner Ignácot 100 frt pénzbírságra esetleg húsz napi elzárásra ítélte.

Elsikkasztott sertések. Nincs Péter J u b e r Petrunak sertéseket adott el. Az árát fel is vette, hanem a disznókat nem adta át. Hogy pedig a csendőrök meg ne találják, egy másik emberhez hajtatta el. J u b e r jelentést tett az esetről a hatóságnak. Így került az ügy a törvényszék elé, hol tegnap Nincs Pétert csalásért egy évi és hat havi börtönre, továbbá 100 frt pénzbüntetésre ítélték.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGENY.

Irta:

GÉRARDE D.

5

Nemcsak fiui részvéte, hanem lelkiismerete is megmozdult.

Néhány év óta a tettes elidegenedés támadt, melyet a fiúnak az a tette idézett elő, hogy a katonai pályát választotta. Az anyja visszahívta őt a hadseregtől, mikor hadnagygyá lett; de legnagyobb meglepetésére Kázmértól oly választ kapott, mely kinosan érintette: a fiú kijelentette kerekén, hogy nem teljesíti kívánságát és a katonaságot nem fogja elhagyni, egyuttal pedig lelkesen dicsőítette a katonatiszti pályát. Az anyát mélyen sértette ez a levél, de arra többé soha vissza nem tért.

Kázmér most, hogy értesült a veszélyről, melyben anyja lebegett, lelkiismereti furdalást érzett és az egész télre szabadságot vett.

— Majd visszatérsz te, még mielőtt szabadságidőd letelik; mondták bajtársai. — Márcziusban ugyanis uton vagyunk Olaszország felé.

— Bármikor fog a kötelesség hívni, helyemen fog találni; választott Kázmér. Ti bizony nem veritek meg az olaszokat nélkülém.

A hosszú utazás utolsó része volt a legkellemetlenebb, mert jóval a szülei ház előtt megszűnt a vasut. Kázmérnak bérkocsit kellett fogadnia, amolyan Noé bárkáját, mely négy kerekén járt, de sokkal nehezkesebb volt ennél. A szekér héber tulajdonosa úgy vette azt valami uraságtól árverésen és azóta egy szöveget se javított rajta: az ajtók, ablakok, pánatok és vankosok abban az állapotban maradtak, amint az idő vasfoga hagyta.

Közönséges körülmények között az ut négy órahosszat tartott. Az első órai utazás még csak ment úgy a hogy. Azután pedig finom eső kezdett szitálni és Kázmérnak folyton helyet kellett változtatni, hogy a bőven beszivárgó esőcsöppeknek kitérjen. Egy heves zökkenésnél a vankosokból egész rajja a molyoknak szállt ki; de mire Kázmér, aki a csésza dohos szagától s a molyok rajától majd megfulladt, gyorsan ki akarta nyitni az ablakot, a kilincs a kezében maradt, de a rozszant ajtó nem nyílt ki.

A harmadik óra már kimerítette Kázmér türelmét. A rozoga kocsi ide-oda kóválygott köveken s fagyókereken, belezökkent kátyúba s pocsolyába, majd megint onnan nagy nehezen kieviczkélt, azzal a nem-bánomsággal, melylyel a lengyel kocsis tekintet nélkül az utasok csontjaira és a lovak lábaira hajtani szokott.

A piszkos ablakok szakadatlan esőörömpölést már nem lehetett tovább kiállani. Kázmér még egyszer megragadta az ajtó kilincset és végre friss levegőt szivhatott. A kocsis azon-

T Á V I R A T O K.

A hercegprimás torokbaja.

Budapest, október 5. (Saját tudósít. táv.)
V a s z a r y Kolos hercegprimás néhány nappal ezelőtt meghült s azóta torokhurutban szenvedett. Most már jobban van s jelen lehetett a trónbeszédnél a budai kir. várakban.

A royalisták nászajándéka.

Budapest, okt. 5. (Saját tudósítók táv.)
Párisból érkezett hírek szerint a francia royalisták nagyszerű nászajándékkal lepik meg Mária Dorottya főhercegnőt.

Czuczor Gergely emléke.

Budapest, okt. 5. (Saját tud. táv.)
Ma nagy ünnepek közt ment végbe Brázay Kálmán lakásán a Czuczor Gergely emléktáblájának leleplezése. Az irodalmi kitünőségek közül *Fehér* Ipoly főapát és *Fraknoi* Vilmos cz. püspök nagyváradi kanonokon kívül még sokan voltak jelen. — *Zichy* Antal üdvözölte Brázayt és a jelen volt közönséget. *Beöthy* Zsolt tartotta a nagyszabású gyönyörű alkalmi ünnepi beszédet. Utána Brázay mondott köszönetet, majd *Szabó* Antal fővárosi bizottsági tag Czuczor rokonai nevében ezeknek halálját tolmácsolta. *Fehér* Ipoly mint Czuczor hivatási rokona megköszönte az emlék-táblát s beszédében szépen festette Czuczor érdemeit.

Antiszemita sajtópör.

Budapest, okt. 5. (Saját tud. távir.)
Biró Zoltán a »Magyar Néplap« dolgozó-társai ellen a »Nyúlör szaga« című cikke miatt ma volt az esküdszéki tárgyalás. A vádhatóságot Góth Ferencz kir. ügyész képviselte, míg a vádlott védelmét Markos Gyula a »Herkó Péter« című élcslap szerkesztője vitte. Vádlott cikkében indokolja, hogy miért antiszemita ő: azért mivel a zsidóság anyagilag és erkölcsileg tönkre tette ezt az ünneplő országot, és mivel a zsidó a hazafiságból is gseftet csinál. A tárgyalás még mindig folyik, de a symptomák a mellett szólának, hogy fel fogják menteni.

Budapest, október 5. (Saj. tud. táv.)
Biró Zoltán sajtóügyében meghozták az ítéletet, amely a vádlottra marasztaló. A bíróság *Biró Zoltánt két havi államfogházra* és 20 frt pénzbírságra ítéltek.

KÖZGAZDASÁG.

Egy újabb hivatal Nagyváradon. A kormány nagy bőkezűséget gyakorolt Nagyváradal, ami így a választások előtt különösen képes erősíteni (?) a nagyváradi mameluk-tábor. A Nagyváradnak is megígért dohánygyárakat osztogatták — más városoknak, családokul, nekünk pedig juttatott most a földmívelésügyi miniszter jóakarata egy ujonnan kreált hivatal. Igaz, hogy csak *egy emberből áll* az egész hivatal, de elég ez Nagyváradnak; ugyanis csak pár hónappal ezelőtt vette el tőlünk egy másik miniszter a közuti kerületi felügyelőséget. — A földmívelésügyi miniszter leiratban értesíti Biharvármegét, hogy a mezőgazdaságról szóló 1894-ik évi XII. t.-cz. és a végrehajtási rendeleték mikénti foganatosításának az *állattenyésztés emelése érdekében* való ellenőrzésére az országban kilencz *állattenyésztési kerületi felügyelőséget* szervezett. A kilencz felügyelőség közül egy Nagyváradon lesz és hatásköre kiterjed Bihar, Arad, Csanád, Békés,

Hajdu és Szabolcs vármegyék területére. Ez is csak olyan hivatal, mint az anyakönyvi felügyelőség. Annyit érünk vele.

Beszűntetett marharakodó állomás. A földmívelésügyi miniszter értesítette Biharvármegye közönségét, hogy a nagyváradi-belényesvaskóhi h. é. vasut vonalán fekvő *Hollód* marharakodó állomást a rakodáshoz szükséges berendezések hiánya és a forgalom csekély volta miatt, mint ilyent, beszüntette.

Terménytőzsde.

Budapest, október 5.	
B u z a tavaszra, bácskai	7.19
» tavaszra, északi	7.58
» szeptember-októberre, bácskai	7.36
» szept.-okt.-re északi	0.00
R o z s tavaszra bácskai	6.48
R o z s tavaszra, északi	0.00
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	4.04
» jun.-jul.-ra, északi	0.00
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	00.00
» aug.-szept.re, északi	00.00

Bécs, október 5.	
B u z a tiszai	7.35—7.55
» bántási	7.15—7.65
» bácskai	0.00—0.00
» szokványúru őszre	6.85—6.65
B u z a szokványúru tavaszra	7.34—7.90
R o z s tiszavidéki	0.00—0.00
» szokványúru őszre	0.00 0.00
» szokványúru tavaszra	0.00—0.00
T e n g e r i magyar	4.00—4.50
Z a b, magyar kereskedelmi	5.00—5.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzslén 1896. okt. 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121 15
Magyar koronajárdék	99 10
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	122 50
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar föltehermentesítési kötvény 4%	97 50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100 —
Horvát-szlavon föltehermentesítési kötvény	97 50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcson	155.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcson	—
Osztrák járadék papírban	101 25
Osztrák járadék ezüstben	101 25
Osztrák járadék aranyban	122 75
Osztrák korona járadék	101 —
1860. osztrák államsorsjegyek	144 50
Osztrák magyar bankrészevény	950.—
Magyar hitelbank részvény	403.—
Osztrák hitelintézeti részvény	369 88
Osztrák-magyar államvasuti részvény	367.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9 52
Német birodalmi márka	58 80
London vista	119.95
Páris vista	50.75
20 márkás arany	11.47

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Hirdetmény.

A **margittai uradalom** tulajdonát képező, Margitta mezőváros főterén lévő, ez évben részint ujonnan épített **nagyvendéglő**, a hozzá tartozó **bérlő lakással** és a **nagyvásártéren** lévő ujonnan teljesen berendezett **söracsarnok** és egy **jégpinczével** együtt **1897. év január hó 1-től** zárt ajánlat útján 3, avagy 6 évre bérbe adatik. Bérleni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátott ajánlataikat legkésőbb f. évi október hó 25. napjának déli 12 óráig az uradalom tisztartói hivatalához Margittán nyujtsák be, hol is a bérletre vonatkozó bővebb felvilágosítások is megszereshetők.

(212) 2—3

(Utánnomás nem díjaztatik).

ban ijedten tekintett vissza, mert az ablak üvege csörömpölve darabokban hullott le a posványba. Még a lovak is megáltak s csak buzgó nógatásra indultak ismét tovább.

A rövid novemberi nap végére járt, midőn egy faluba értek: két sor szalmával fedett vályog-kunyhó piczi, négyszegletű ablakocskákkal. Az asszonyok most azon munkálkodtak, hogy szalmával és hervadt falevelekből védgátat emeljenek a vityillók körül a közeledő téli fagy ellen. Sertések fetrengtek a házak előtt levő pocsolyákban, és egész sereg gágogó lud, kócosz gyerekek kíséretében rajongta körül a nehézkesen döcögő kocsit az utca majdnem feneketlen sarában.

Valahol a szomszédságában nagy favágásnak kellett végbemennie, mert Kázmér kocsija számtalan fával rakott s a folytor csurogó esőben szomoruaó czammogó szekeret talált útján, melyek mellett csak nagy nehezen tudott a feneketlen kátyúkban tovább haladni.

A tájék egészen téli szint mutatott, pusztá volt minden, de hó még nem esett.

Kázmér majd kétségbeesett. Ha legalább havaznék; gondolta magában, mialatt halálig unottan oda vágta magát a kocsii párnái közzé. Szíve összeszorult annak a gondolatára, ami reá a szülei házban vár. Két éve nem látta az anyját. Mennyire megváltozott ez idő alatt! És az atya . . . hát Luczián? . . .

Súlyos álomból ébredt föl, midőn egyszerre a csörömpölés és rázás megszűnt és a kocsii megállott.

Már otthon?

Kidugta a fejét az eltört ablakon. Mily hideg szél süvölt odakünn. Az eső elállott, de fagyott és majduem sötétség vette körül. Nem, még nem volt otthon. Egy meredek hegy alján állt a kocsii, a nagy erdő szélén, mely Vavasulkával határos és több mérföldre terjed.

A két sovány gebe ott állott egymás orrát kölcsönösen dörzsölve, mialatt a kocsis több fuvarossal heves vitakozást folytatott. Szorosan a kocsii oldalán egy parasztszekér állott tele rakva ázott fával; utána egy másik, egy harmadik és így tovább végtelen sorban egymás után. A hegyoldalba vágott meredek uton egy szekér nehezen halad fölfelé, mialatt egész sereg biztatta a tuleröltetéstől párolgó gebéket, káronkódva, ostorokkal hadonázva, ahelyett hogy segítettek volna előretolni vagy elfogatattal előbbre vinni a szekeret.

Kázmér belátta, hogy mit sem használ neki, ha eszéjében marad; és a következő perczen már ki is ugrott a bérkából.

Az ut egyik oldalán egy földhányásból, mely az ut töltésére támaszkodott, bágyadt világitás kandikált ki. Holmi földbe vajt pinceszádornak nézett ki az egész, melynek alacsony bejárataból látszott ki a méces homályos világa, mely a koromsötét éjszakát még sötétebbé tette.

(Folyt. köv.)

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ¹⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökiaány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ²⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ²⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹³ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

EGYHAZI NYOMTATVANYOK.

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pauza) vásznat Csinos névjegyek nagy választékban, bál meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb.*

Kitünő minőségű

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárazakat.

Itatóspapírt és porzót.

I r o n t.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően felszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. hírlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 80 krtól 1 frt 50 krig.